

Žadatelé o azyl v ČR v letech 1993–2006

(Graf 17)

Pramen: Odbor azylové a migrační politiky MV ČR

Azyl je forma mezinárodní ochrany, která se uděluje osobám, v jejichž případě bylo prokázáno porušování lidských práv v zemi původu. Žadatel o azyl prochází azylovým řízením, jehož výsledkem může být rozhodnutí o udělení azylu (v podstatě trvalý pobyt), zamítnutí žádosti, příp. udělení dopňkové ochrany (časově omezené).

Počty žadatelů o azyl (podle roku zahájení řízení) byly mezi roky 1993–1997 poměrně stabilní, s maximem mírně přesahujícím 2000 osob. V roce 1998 počet žadatelů vzrostl téměř dvojnásobně a vzrůstající trend pokračoval i nadále – v roce 2000 počet žadatelů dosáhl přibližně 8800 osob. Doposud nejvyšší počet žadatelů byl zaznamenán v roce 2001, kdy v České republice o azyl zažádalo přibližně 18 000 cizinců. Rápidní pokles žadatelů o azyl v roce 2002 doprovázela novela azylového zákona – došlo ke snížení počtu žadatelů na necelých 8500 osob, v dalším roce tento počet pak narostl na 11 400 žadatelů o azyl. Kolísavý trend v počtech žadatelů byl potvrzen rovněž v roce 2004, kdy došlo k poklesu na 5459 cizinců (pokles více než o 50 %). Od roku 2004 pak počty žadatelů nadále klesaly, v roce 2006 bylo v ČR evidováno 3016 žadatelů.

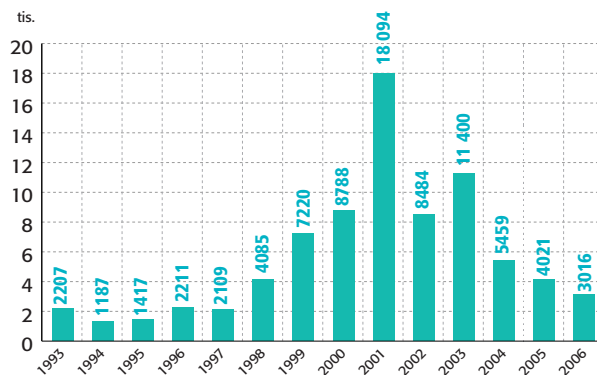
Nejčastější státní občanství žadatelů o azyl mezi lety 1993–2006

(Graf 18)

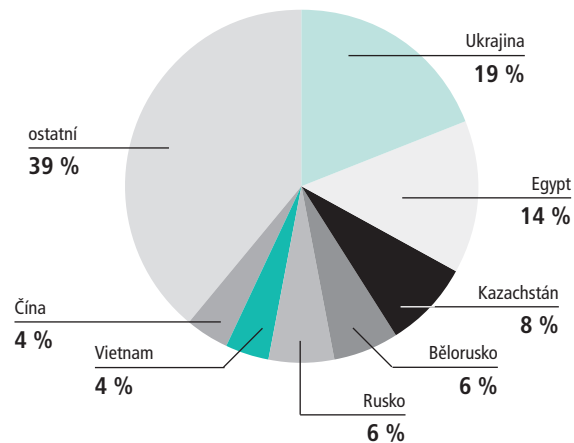
Pramen: Odbor azylové a migrační politiky MV ČR

Po roce 2000 byla struktura žadatelů o azyl z pohledu státního občanství výrazně ovlivňována občany Ukrajiny a Ruska, nově se mezi nejčastější státní občanství žadatelů zařadili občané Moldavska a Slovenska. Významnější zastoupení bylo zaznamenáno rovněž u občanů Vietnamu, Číny, Běloruska a Gruzie. Nejčetnějším státním občanstvím žadatelů o azyl byla mezi roky 2000–2006 pravidelně Ukrajina, kterou zastoupilo v roce 2003 v souvislosti s konflikty v Čechensku Rusko. V roce 2006 žáda-

Graf 17: Žadatelé o azyl v ČR v letech 1993–2006

Graf 18: Nejčastější státní občanství žadatelů o azyl v roce 2006

li o azyl v ČR nejvíce občané Ukrajiny (571 osob), Egypta (422 osob), Kazachstánu (236 osob), Běloruska (174 osob) a Ruska (171 osob).

Počty udělených azylů v letech 1993–2006

(Graf 19)

Pramen: Odbor azylové a migrační politiky MV ČR

Vývoj počtu cizinců, jimž byl azyl mezi roky 1993–2006 udělen, byl značně rozkolísaný. Nejvíce azylů bylo uděleno v letech: 1993 (azyl obdrželo 250 osob), 2005 (251 žadatelů) a v roce 2006 (azyl získalo 268 žadatelů); nejméně pak v roce 1995 (azyl byl udělen 59 žadatelům).

Mezi neúspěšnější žadatele o azyl v ČR v letech 1993–2006 (tj. nejvyšší podíl udělených azylů k celkovému počtu osob, které podaly žádost o azyl) patřili cizinci se státním občanstvím Bosny a Hercegoviny, dále cizinci s občanstvím Běloruska, Arménie, Afghánistánu a Iráku (z prvních deseti státních občanství s nejvyššími počty udělených azylů ve sledovaném období).

Nejčastější státní občanství azylantů v letech 1993–2006

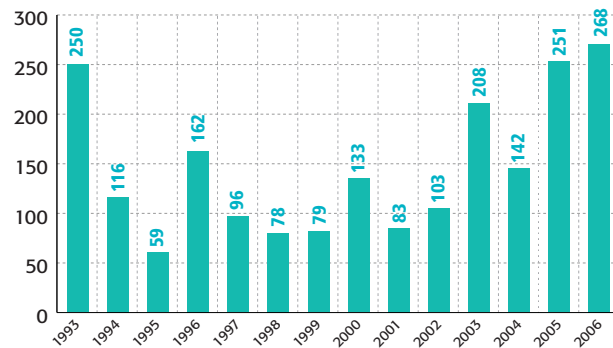
(Graf 20)

Pramen: Odbor azylové a migrační politiky MV ČR

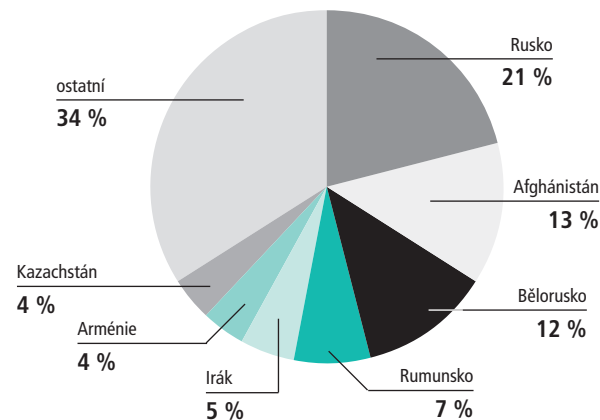
Mezi lety 1993–2006 obdrželo v ČR azyl 2028 osob, z nich bylo nejvíce občanů Ruska a bývalého Sovětského svazu (298 osob), Běloruska (260 osob), dále pak Afghánistánu (233 osob) a Arménie (189 osob). Z dalších občanství lze jmenovat Rumunsko, Vietnam, Ukrajinu, Irák a Kazachstán (mezi 75–100 uděleními azily během sledovaného období).

V roce 2006 (k 31. 12.) bylo v ČR evidováno 1887 cizinců s aktuálně platným azylem, z nich přibližně 20 % (390 osob) tvořili občané Ruska a bývalého SSSR, 13 % občané Afghánistánu (237 osob) a 12 % občané Běloruska (227 osob). Následovalo státní občanství Rumunska, Iráku, Arménie a Kazachstánu.

Graf 19: Počty udělených azylů v letech 1993–2006

Graf 20: Cizinci s aktuálně platným azylem podle státního občanství (31. 12. 2006)

Cizinci vzdělávající se na školách v ČR (školní / akademický rok 2006–07)

(Graf 21)

Pramen: Ústav pro informace ve vzdělávání

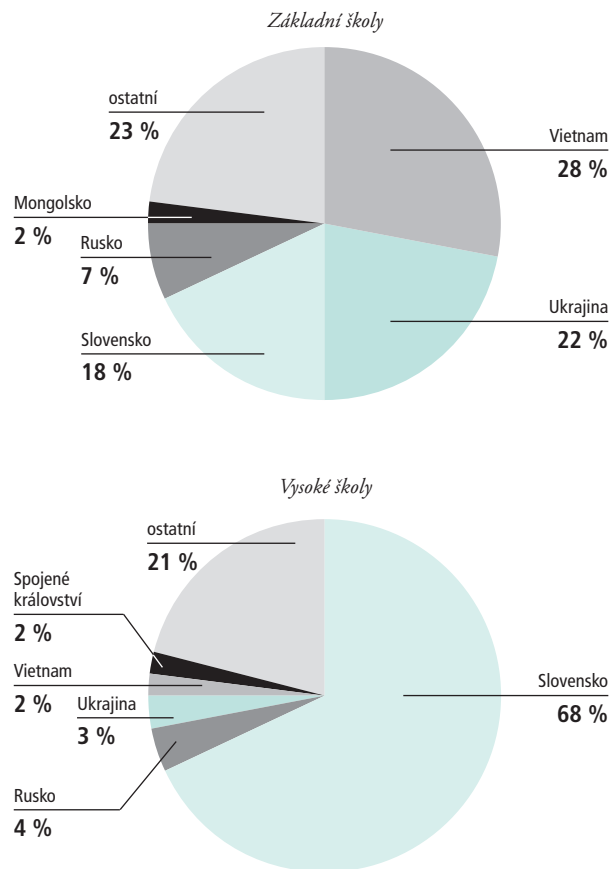
Pozn.: do celkového počtu cizinců vzdělávajících se na školách v ČR jsou řazeni děti, žáci a studenti ve školách mateřských, základních, středních, na konzervatořích, vyšších odborných školách a na školách vysokých.

V ČR navštěvovalo ve školním roce 2006–2007 školy 45 987 dětí, žáků a studentů-cizinců. Více než polovinu z nich (zhruba 25 tisíc) tvořili studenti vysokých škol, více než čtvrtina pak navštěvovala základní školu. Rozložení u cizinců se podstatně lišilo od rozložení českých studentů a žáků, kde vysokou školu studovalo 15 % všech studujících občanů ČR, základní školu pak 40 %. Obecně cizinci výrazně více v ČR (oproti občanům ČR) studují na školách vysokých, výrazně méně na školách středních a základních. Fakt, že tak málo cizinců navštěvuje střední školu lze interpretovat v souvislosti s počty dětí v mateřských a základních školách: jedná se zřejmě o děti dlouhodobě nebo trvale usazených cizinců, většinou mladých, kteří se v ČR začali usazovat a zakládat rodiny ve výrazněji míře až od 90. let. Jejich děti jsou ještě v nižších typech škol, do věku středních škol teprve dorůstají. Obecně cizinci tvořili pouhých 2,2 % dětí, žáků a studentů navštěvujících některou od mateřské po vysokou školu. Nejvyšší podíl zaujímali na školách vysokých, kde cizinci představovali 7,6 % studujících, 3,2 % vzdělávajících se tvořili cizinci na konzervatořích, kde však studoval poměrně nízký počet osob (celkem 3534 studentů v celé ČR), na základních školách představovali cizinci 1,4 % všech dětí; podíly na ostatních typech škol byly ještě nižší.

Naprostá většina dětí-cizinců na základních školách pocházela z Vietnamu (28 %, 3452 osob), 22 % cizinců-žáků základních škol mělo státní občanství Ukrajiny (2748 osob). Vyšších počtů dosahovali žáci se státním občanstvím Slovenska (18 % žáků-cizinců na ZŠ, 2266 osob) a Ruska (7 %, 913 osob).

Na vysokých školách se v akademickém roce 2006–07 nejčastěji jednalo o zahraniční studenty ze Slovenska (16 503 osob, 68 % cizinců na VŠ),

Grafy 21: Cizinci vzdělávající se na školách v ČR podle státního občanství (školní / akademický rok 2006–07)

Ruska (1089 osob, 4 % cizinců na VŠ), Ukrajiny (760 osob, 3 %), Vietnamu (576 osob, 2 %) a Velké Británie (419 osob, 2 %).

Cizinci nelegálně migrující

(Graf 22)

Pramen: Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie MV ČR

Nelegální migrace zahrnuje jednak nedovolené překročení státních hranic ČR, jednak porušování pobytového režimu, tj. setrvávání na území i přes vypršení platnosti povolení k pobytu.

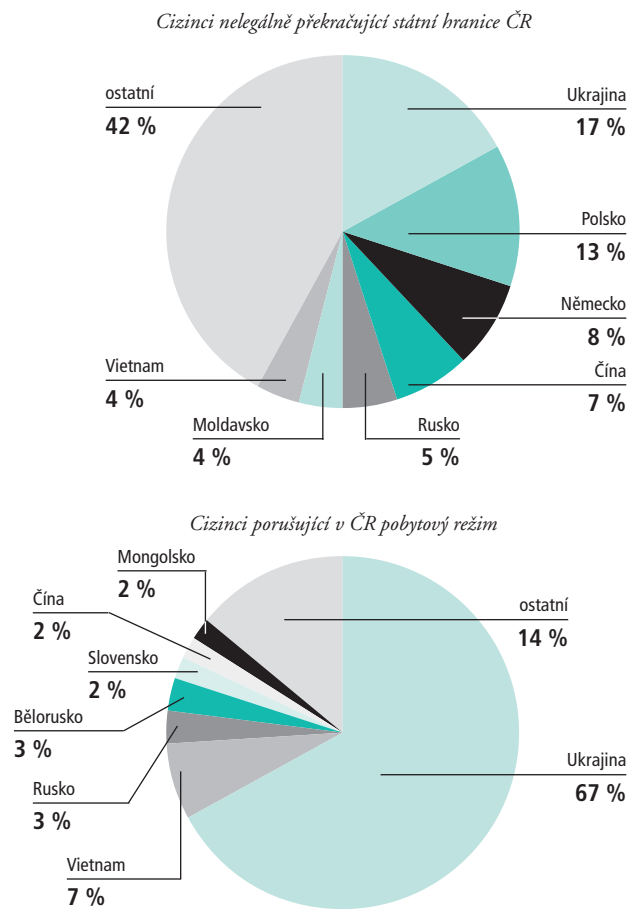
Počet zjištěných nelegálně migrujících cizinců od roku 2000 stále pozvolna klesá, a to z přibližně 53 tisíc osob v roce 2000 na necelých 11 tisíc osob v roce 2006.

V roce 2006 ŘS CPP MV ČR zaznamenalo 10 793 nelegálně migrujících cizinců, z toho 3676 cizinců překračovalo nelegálním způsobem státní hranice a u 7117 cizinců bylo zaznamenáno porušování pobytového režimu.

Mezi cizinci ilegálně překračujícími státní hranice České republiky byli nejčastěji identifikováni občané Ukrajiny (654 osob), Polska (460 osob) a rovněž občané Německa (289). Dále následovali občané Číny, Ruska, Moldavska a Vietnamu. Na celkovém počtu všech nelegálně migrujících osob přes státní hranice ČR (nejen cizinců) měli nejvyšší podíl občané ČR (695 osob, 16 % všech přes hranice nelegálně migrujících osob).

V roce 2006 i nadále klesal počet osob, u nichž policie zjistila porušování pobytového režimu, a to na 7117 cizinců (pokles o 27 % oproti roku předchozímu). Nejčastěji bylo porušení pobytového režimu zjištěno u občanů Ukrajiny, tito tvořili téměř 70 % všech cizinců (tj. 4853 osob), u nichž bylo v roce 2006 porušení pobytového režimu zaznamenáno – z dalších státních občanství lze jmenovat občany Vietnamu (7 % všech těchto cizinců), dále občany Ruska a Běloruska.

Graf 22: Cizinci nelegálně migrující v roce 2006

Cizinci, kteří nabylí státní občanství ČR

(Graf 23)

Pramen: Oddělení státního občanství a matrik MV ČR

Nabývání a pozbývání českého státního občanství je řešeno:

– zákonem č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších úprav (poslední z nich je novela č. 413/2005.) Na základě §7 tohoto zákona je možno nabytí státní občanství ČR naturalizací (udělením), na základě §18a,b,c nabývají státní občanství ČR občané Slovenska, a to tzv. prohlášením.

– zákonem č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů, ve znění zák. č. 320/2002 Sb (poslední novela č. 46/2006); státní občanství ČR je pak nabyto prohlášením. Podle původní verze zákona bylo možno prohlášení podle §1 učinit do pěti let ode dne účinnosti tohoto zákona, jinak toto právo zaniklo. V tomto smyslu je nutno tedy interpretovat snížený počet osob, které nabylí státní občanství ČR podle tohoto zákona v roce 2005. Až novela tohoto zákona z roku 2006 (zák. č. 46/2006) bývalým občanům umožňuje prohlášení podle §1 zákona č. 193/1999 opětovně učinit.

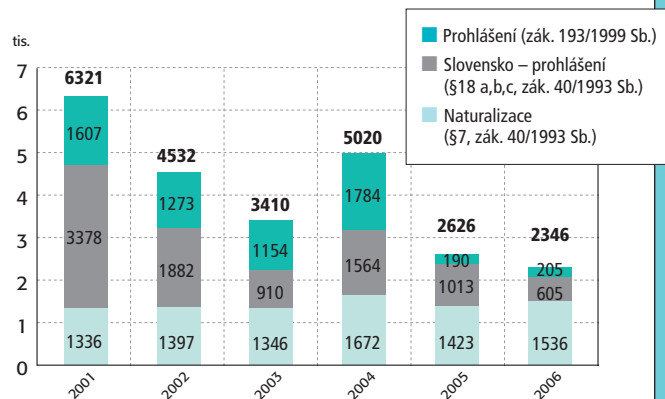
Počet cizinců, kteří nabylí státní občanství ČR, od roku 2001 pozvolna klesá, a to z 6321 osob v roce 2001 na 2346 osob v roce 2006. Výjimkou byl rok 2004, v němž státní občanství ČR nabylo 5020 cizinců.

V roce 2006 tedy nabylo státní občanství České republiky 2346 osob. Na základě zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství ČR ve znění pozdějších předpisů nabylo státní občanství celkem 2141 osob. Z toho 1536 osobám bylo státní občanství uděleno – nejčastěji bývalým občanům Ukrajiny (425 osob), Slovenska (181 osob), Rumunska (131 osob), Kazachstánu (129 osob), Ruska (107 osob), dále pak bývalým občanům Polska (86 osob) a Arménie (61 osob). Zbýlých 605 osob nabylo na základě tohoto zákona státní občanství prohlášením – jednalo se o bývalé občany SR.

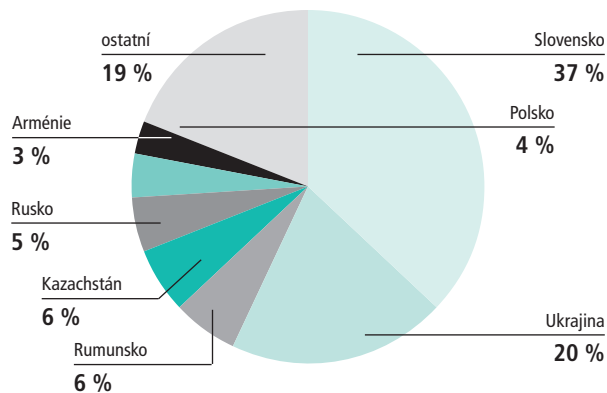
Podle zákona č. 193/1999 Sb. ve znění zákona č. 320/2002 Sb. – o státním občanství některých bývalých československých státních občanů nabylo v roce 2006 české státní občanství 205 osob.

Graf 23: Nabývání státního občanství ČR

Nabývání státního občanství ČR v letech 2001–2006

Státní občanství ČR nabytá roku 2006 podle předchozího státního občanství

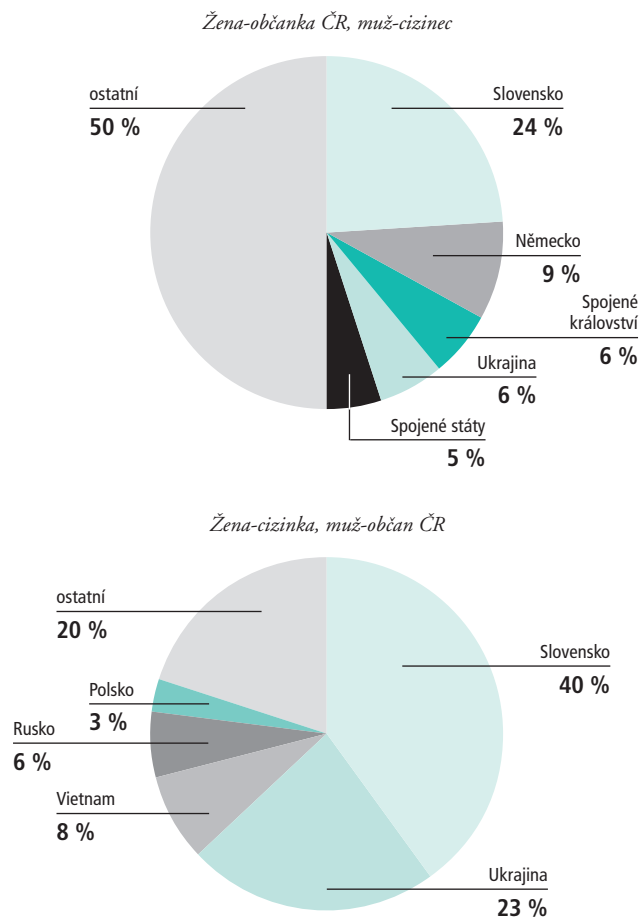
Pozn.: státní občanství nabytá na základě zák. č. 40/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Sňatky cizinců v roce 2006*(Graf 24)**Pramen: Český statistický úřad*

V roce 2006 uzavřelo v ČR sňatek 4566 cizinců, přičemž z 98 % se jednalo o sňatky smíšené, tj. mezi cizincem a občanem ČR (v kombinaci cizinec – cizinka uzavřelo sňatek 110 osob, ponejvíce občanů Ukrajiny a Slovenska, a to s osobou téhož státního občanství).

V kombinaci muž-cizinec, žena-občanka ČR uzavřelo svazek 2549 osob. Ženy ponejvíce vstupovaly do manželství s občany Slovenska (24 % osob v rámci této kombinace), Německa (9 %), dále Velké Británie, Ukrajiny a Spojených států. 50 % těchto žen uzavřelo sňatek s mužem jiného než výše uvedeného státního občanství.

V kombinaci muž-občan ČR, žena-cizinka uzavřelo sňatek 1907 osob. Muži se rovněž ženili zejména s ženami se slovenským občanstvím (40 %), 23 % z nich vstoupilo do svazku s občankou Ukrajiny, následovaly ženy s občanstvím Vietnamu, Ruska a Polska. Pouhých 20 % mužů – občanů ČR uzavřelo svazek s ženou jiného než uvedeného občanství.

Graf 24: Smíšené sňatky cizinců v roce 2006

Cizinci živě narození v ČR

(Graf 25)

Pramen: Český statistický úřad

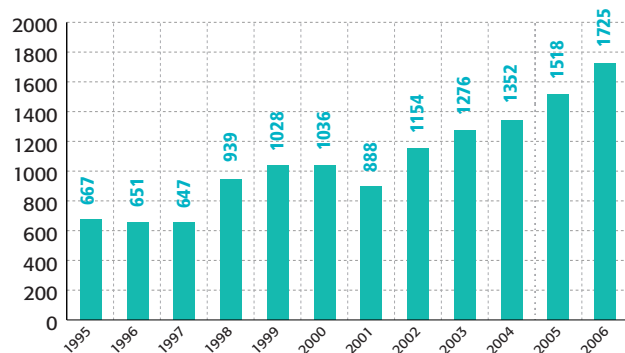
Údaje se týkají živě narozených dětí – cizinců v ČR.

Počet cizinců narozených na území ČR vzrostl od roku 1995 z 667 narozených dětí-cizinců na 1725 dětí-cizinců v roce 2006. Počet těchto osob se od roku 1997 postupně navyšoval, a to vyjma roku 2001, tedy roku následujícím po poklesu počtu bydlících cizinců v ČR.

Nejvyšší podíl mezi narozenými cizinci mají tradičně občané Vietnamu, v roce 2006 představovaly děti s vietnamským občanstvím 36 % všech narozených dětí-cizinců, následovaly děti s ukrajinským občanstvím (18 %), občanstvím Slovenska (14 %) a Ruska (6 %). Pořadí státních občanství narozených dětí-cizinců tedy odpovídá pořadí státních občanství cizinců s trvalými pobyty, tj. dlouhodobě usazených cizinců – mezi nejčastějšími však není zastoupeno Polsko – děti s polským občanstvím představovaly pouhých 2 % všech narozených dětí-cizinců v roce 2006. Zároveň je u narozených dětí poměrově patrný vyšší příspěvek občanů Vietnamu.

Graf 25: Cizinci živě narození v ČR

Vývoj v letech 1995–2006

Struktura podle státního občanství (rok 2006)

